

Ustavni sud Crne Gore, u Prvom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, u sastavu: sudija – Dragana Đuranović, predsjednica Vijeća i sudije – Snežana Armenko i Momirka Tešić, članice Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore («Službeni list Crne Gore», br. 11/15), na sjednici Vijeća od 30. oktobra 2024. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. S. M., iz R., koga zastupa M. K., advokat, iz R., podnio je dozvoljenu i blagovremenu ustavnu žalbu protiv rješenja Višeg suda u Bijelom Polju, Gž. br. 905/21, od 24. maja 2021. godine, i Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 21. aprila 2021. godine, zbog povrede prava iz čl. 21 i 32 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. U ustavnoj žalbi je, u bitnom, naveo: da je blagovremeno podnio zahtjev za naknadu troškova u žalbi, kao i u okviru roka u kojem je postojao rok za žalbu; da se uvidom u žalbu od 22. aprila 2021. godine može vidjeti da je tražio troškove za sastav žalbe; da sudovi ne obrazlažu svoje odluke, u kontekstu sadržaja i hronologije koja proističe iz spisa predmeta, zbog čega je podnosiocu povrijeđeno pravo na pravično suđenje; da sudovi ne obrazlažu činjenicu da je u žalbi, blagovremeno istakao troškovnik, već se isti dvoume oko nadležnosti odlučivanja o troškovima, a samim tim osujećuju podnosioca u ostvarivanju prava na naknadu troškova na ime sastava i pisanja žalbe. U konačnom je predloženo da Ustavni sud usvoji ustavnu žalbu, ukine osporena rješenja i predmet vrati na ponovno i pravilno postupanje.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Podnosilac ustavne žalbe je privremeni zastupnik tuženog u parničnom postupku, koji je prethodio ustavnosudskom.

4. Predmet postupka je zahtjev privremenog zastupnika za naknadu troškova na ime sastava i pisanja žalbe protiv presude Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 30. decembra 2020. godine.

5. Rješenjem Osnovnog suda u Nikšiću, P. br. 448/20, od 21. aprila 2021. godine, odbijen je predmetni zahtjev podnosioca, kao neosnovan.

6. Rješenjem Višeg suda u Bijelom Polju, Gž. br. 905/21, od 24. maja 2021. godina, odbijena je, kao neosnovana žalba privremenog zastupnika tuženog i potvrđeno prvostepeno rješenje.

- U obrazloženju osporenog rješenja je, u suštini, navedeno:

"(...)Prema stanju u spisima predmeta rješenjem Osnovnog suda u Rožajama P.br. 448/20 od 04.08.2020.godine, tuženom je postavljen privremeni zastupnik S.M.advokat iz R., a rješenjem o troškovima postupka sadržanom u presudi tog suda P.br.448/20 broja od 30.12.2020.godine, privremenom zastupniku dosuđeni su troškovi na ime nagrade za rad u iznosu od 525,00 €. Na navedenu presudu privremeni zastupnik tuženog je izjavio žalbu Višem sudu u Bijelom Polju dana 04.01.2021.godine, a nakon toga dana 11.01.2021.godine podnio je Osnovnom sudu u Rožajama zahtjev za donošenje posebnog rešenja o naknadi troškova postupka, kojim je tražio da mu tuženi donese posebno rešenje o naknadi troškova za izjavljenu žalbu u iznosu od 300,00 €. Postupajući po zahtjevu privremenog zastupnika prvostepeni sud je donio pobijano rješenje kojim je zahtjev odbio kao neosnovan.

Suprotno navodima žalbe prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je zahtjev privremenog zastupnika za naknadu troškova na ime sastava pisanja žalbe protiv presude ovoga suda P.br. 448/20 od 30.12.2020.godine u iznosu od 300,00 € odbio kao neosnovan uz primjenu odredbe čl. 161 ZPP-a. Ovo iz razloga što u smislu odredbe čl. 84 st. 2 ZPP-a, o troškovima postavljana privremenog zastupnika i o troškovima koje je on imao u toku postupka odlučuje prvostepeni sud, a prema odredbama čl. 161 st.1 o naknadi troškova sud odlučuje na određeni zahtjev stranke, prema st. 2 istog člana stranka je dužna da u zahtjevu navede troškove za koje traži naknadu, a prema st. 3 istog člana zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna da stavi najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima. U konkretnom slučaju privremeni zastupnik tuženog je na ročištu za glavnu raspravu od 11.12.2020.godine, tražio troškove na ime sastava odgovora na tužbu, kao i za pristup na održane i odložene rasprave po AT-u, a koji su mu i dosuđeni rješenjem o troškovima postupka sadržanim u presudi prvostepenog suda P.br. 448/20 od 30.12.2020.godine, dok do završetka raspravljanja, u smislu odredbe čl. 161 st. 3 nije stavio zahtjev za naknadu troškova na ime pisanja i sastava žalbe, pa je njegov zahtjev za naknadu ovih troškova neosnovan, kako to pravilno nalazi prvostepeni sud.(...)"

7. Iz sadržine žalbe izjavljene na rješenje Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 21. aprila 2021. godine, primljene od strane Osnovnog suda u Rožajama dana 22. aprila 2021. godine, proizilazi da podnosilac, između ostalog, traži da se usvoji zahtjev za troškove privremenog zastupanja, u iznosu od 300 eura, uz uvećanje za 200 eura, na ime sastava te žalbe.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1

Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim po osnovu zakona.

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakon o parničnom postupku ("Službeni list RCG", br. 22/04, 28/05, 76/06 i "Službeni list CG", br. br.73/10, 45/15, 48/15, 51/17, 62/18 i 34/19)

Član 161

O naknadi troškova odlučuje sud na određeni zahtjev stranke.

Stranka je dužna da u zahtjevu određeno navede troškove za koje traži naknadu, uz dostavljanje dokaza za učinjene izdatke, ukoliko oni već ne postoje u spisima.

Zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna da stavi najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima, a ako se radi o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna da zahtjev za naknadu troškova stavi u predlogu o kome sud treba da odluči.

O zahtjevu za naknadu troškova sud će odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom.

U toku postupka sud će posebnim rješenjem odlučiti o naknadi troškova samo kad pravo na naknadu troškova ne zavisi od odluke o glavnoj stvari.

U slučaju iz člana 156 ovog zakona, ako do povlačenja tužbe ili odustanka od pravnog lijeka nije došlo na raspravi, zahtjev za naknadu troškova može se staviti u roku od 15 dana po prijemu obavještenja o odustanku.

VI OCJENA USTAVNOG SUDA

8. Navodi podnosioca o povredi navedenih ustavnih i konvencijskog prava odnose se na utvrđeno činjenično stanje, primijenjeno procesno pravo i obrazloženje osporavanih rješenja.

9. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, privremeni zastupnik tuženog, ovdje podnosilac ustavne žalbe, podnio je zahtjev za naknadu troškova na ime sastava i pisanja žalbe protiv presude Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 30. decembra 2020. godine. Sud je našao da privremeni zastupnik tuženog zahtjev za naknadu troškova nije podnio istovremeno sa podnošenjem žalbe 4. januara 2021. godine, već sedam dana nakon izjavljene žalbe, odnosno dana 11. januara 2021. godine, zbog čega je njegov zahtjev za naknadu troškova neosnovan.

10. Ocjenjujući razloge ustavne žalbe sa aspekta odredbe člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Ustavni sud je ocijenio da je podnosiocu ustavne žalbe obezbijeđeno pravično suđenje, jer su osporavana rješenja donijeli sudovi ustanovljeni Ustavom i zakonom, koji su postupali u granicama svoje nadležnosti i u propisanom sastavu, kao i da je postupak sproveden u skladu sa zakonskim odredbama.

11. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite prava na pravično suđenje, Ustavni sud utvrđuje da li je sudski postupak, koji je prethodio podnošenju ustavne žalbe, pravičan na način utvrđen članom 32 Ustava, te u odsustvu očigledne proizvoljnosti u donošenju odluka, nije nadležan da ocjenjuje pravilnost zaključaka redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja, niti da vrši kontrolu zakonitosti donijetih sudskih odluka.

12. Pravičnost postupka ocjenjuje se na osnovu postupka kao cjeline (*Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988.godine, serija A, broj 146, stav 68). Princip pravičnog suđenja zahtijeva da se sud pozove na određenu pravnu normu, jer pravna osnova presude ne smije da bude proizvoljna, tj. van konkretnog predmeta.

13. Ustavni sud ocjenjuje da nijesu ustavnopravno utemeljeni navodi žalbe da je blagovremeno istaknut troškovnik, imajući u vidu da je odredbom člana 161 stav 3 Zakona o parničnom postupku propisano da je zahtjev za naknadu troškova stranka dužna da stavi najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima, a ako se radi o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna da zahtjev za naknadu troškova stavi u predlogu o kome sud treba da odluči. Kako u konkretnom slučaju privremeni

zastupnik tuženog, ovdje podnosilac ustavne žalbe, zahtjev za naknadu troškova za sastav i pisanje žalbe nije stavio u žalbi, već sedam dana nakon izjavljivanja žalbe, to je, u smislu navedene odredbe Zakona o parničnom postupku, njegov zahtjev neosnovan. Navodi podnosioca u ustavnoj žalbi, da je u žalbi izjavljenoj na rješenje Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 21. aprila 2021. godine, tražio navedene troškove, nijesu od uticaja na drugačije odlučivanje u predmetnoj pravnoj stvari, imajući u vidu to da Sudu nije pružio dokaz da je iste tražio u žalbi na presudu Osnovnog suda u Rožajama, P. br. 448/20, od 30. decembra 2020. godine, a što je bila njegova obaveza, shodno odredbi člana 161 stav 3 Zakona o parničnom postupku. Stoga, u primjeni i tumačenju citirane norme, nema elemenata proizvoljnosti da bi Ustavni sud, u okviru svojih nadležnosti, mogao da interveniše.

14. Ustavni sud ocjenjuje da, iz razloga navedenih u ustavnoj žalbi, kao i razloga datih u obrazloženju osporenih rješenja, ne proizilazi da je zaključivanje sudova bilo očigledno proizvoljno ili arbitrarno, odnosno da sudski postupak u cjelini nije bio pravičan na način kako je to utvrđeno odredbom člana 32 Ustava, odnosno člana 6 Konvencije. U konkretnom slučaju, primijenjene su relevantne odredbe Zakona o parničnom postupku, a tumačenje navedene norme u svemu odgovara načelima pravičnog suđenja. Suprotna tvrdnja podnosioca je izraz njegove subjektivne ocjene o proizvoljnoj primjeni odredaba mjerodavnog prava, ali ne i prihvatljiv argument ili dokaz o učinjenoj povredi prava na pravično suđenje.

15. U odnosu na navode koji se tiču obrazloženja osporenih rješenja, Ustavni sud ističe da prilikom ispitivanja da li obrazloženje sudske odluke zadovoljava standarde prava na pravično suđenje, Evropski sud za ljudska prava polazi od okolnosti konkretnog slučaja i prirode određene odluke. Sudska odluka ne može da bude bez ikakvog obrazloženja, niti ono ne smije da bude sažetog karaktera. Postojanje pomenute obaveze ne znači, međutim, da u odluci moraju da budu dati detaljni odgovori na sve iznijete argumente. Mada je utvrđeno da domaći sud mora navesti jedan ili više razloga kako bi odgovorio na suštinske argumente koje stranke iznose, podnosilac žalbe ipak nema pravo da se žali na neadekvatnost tog odgovora sa stanovišta suštine spora ili sa stanovišta pravnog postupka.

16. U obrazloženju osporenih rješenja dati su dovoljni i jasni razlozi kojim se sud vodio prilikom odlučivanja. Ocjena je Ustavnog suda da navedeno obrazloženje u svemu odgovara načelima pravičnog suđenja.

19. Stoga, postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku, sagledavajući ga kao jedinstvenu cjelinu, vođen je na način kojim je podnosiocu ustavne žalbe obezbijeđeno pravo na pravično suđenje.

Na osnovu iznijetih razloga odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 836/21
30. oktobar 2024. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Dragana Đuranović, s.r.